

สรุปการวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) สร้างบทเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่อง "ธรรมเพื่อเตือนสติ" เพื่อทดลองสอนโดยวิธีบรรยายและวิธีบทบาทสมมติ (2) เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) จากการสอนโดยใช้วิธีบรรยายและวิธีบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอนแบบบรรยายและแบบบทบาทสมมติ
2. สร้างบทเรียนสำหรับการสอนโดยบทบาทสมมติและแบบบรรยาย จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2522 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจริง คือ ห้อง ม.1/3 สอนโดยบทบาทสมมติ ห้อง ม.1/2 สอนโดยการบรรยายใช้เวลาห้องละ 12 คาบ จากนั้นนำบทเรียนมาปรับปรุงให้ดีขึ้น
3. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร จากนั้นสร้างแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน จำนวน 70 ข้อ ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรนั้น แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจริง นำมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ในการแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง

และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ แบบสอบที่วิเคราะห์แล้วอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ก็มีค่าระดับความยาก (Degree of Difficulty) ระหว่าง 30 % ถึง 80 % ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ระหว่าง .20 ถึง .70 จำนวน 50 ข้อ และมีค่าความเที่ยง (Reliability) .84

4. นำบทเรียนและแบบสอบที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 (ม.1/6) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 (ม.1/7) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยที่นักเรียนชั้น ม.1/6 สอนโดยใช้บทบาทสมมติและนักเรียนชั้น ม.1/7 สอนโดยการบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ด้วยการทดสอบค่าที (t - Test)

สรุปผลการวิจัย

คะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้บทบาทสมมติและเรียนโดยวิธีสอนแบบบรรยายจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น จากผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยการใช้บทบาทสมมติกับเรียนโดยวิธีบรรยายมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การที่ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาที่ใช้ในการวิจัยโดยการเรียน 12 คาบนั้นสั้นเกินไป ไม่มีการติดตามผลระยะยาว พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงจึงเห็นได้ไม่เด่นชัด

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่อาจทำให้ผลการเปรียบเทียบไม่ต่างกันคือ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติบางเรื่องผู้วิจัยต้องสอนแยกกันเป็นสองครั้ง ไม่สามารถสอนติดต่อกันทั้ง 2 คาบ ตามที่กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดตารางเรียนของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) เพียงวันละ 1 คาบเท่านั้น ผู้วิจัยสามารถสับเปลี่ยนเวลาเรียนสังคมศึกษาให้ติดต่อกันเป็น 2 คาบในหนึ่งวันได้เพียงบางวัน ส่วนวันที่ไม่สามารถเปลี่ยนได้ก็ต้องสอนแยกเป็น 2 ครั้งดังกล่าวมาแล้ว การที่ต้องสอนแยกเป็น 2 ครั้งนี้ ทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องกัน ความคิดของนักเรียนต้องขาดตอนลง จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไป

สาเหตุประการต่อมาที่ทำให้ผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกันก็คือ เนื้อหาเรื่อง "ธรรมเพื่อเตือนสติ" เป็นเนื้อหาที่ได้มีการสอนซ้ำ ซ้ำ ทวน มาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ในขณะที่อาจารย์ประจำชั้นก็ได้อบรมสั่งสอนอยู่เสมอ นักเรียนจึงสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการวัดผลหลังการสอนทั้ง 2 วิธี คือการใช้บทบาทสมมติและการบรรยาย จึงไม่ปรากฏผลแตกต่างกันอย่างเด่นชัด

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการบรรยายกับการใช้บทบาทสมมติจะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่การเรียนโดยใช้บทบาทสมตตินักเรียนมีความสนใจ ความตั้งใจและความกระตือรือร้นต่อการเรียนมาก นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี นักเรียนสนุกสนานในการเรียน และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้จากการเรียนไปใช้ ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยการบรรยายจะสนใจเฉพาะคะแนนอย่างเดียว

พฤติกรรมมิได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ก็เป็นสิ่งที่ได้จากการสังเกตเท่านั้น

และจากการสัมภาษณ์นักเรียนและอาจารย์ทราบว่านักเรียนชอบการสอนโดยการ
ใช้บทบาทสมมติมาก อยากให้นำไปใช้ในการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ และวิชา
อื่น ๆ บาง

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ก่อนที่จะนำบทบาทสมมติไปใช้ในการเรียนการสอน ครูควรจะใคร่จึกกับ
นักเรียนสักระยะหนึ่ง เพื่อทำความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน ซึ่งจะให้นักเรียนกล้าที่จะแสดง
ออกได้อย่างเสรี โดยไม่ต้องกังวลหรือกลัวครูจนเกินไป
2. นักเรียนควรจะได้เรียนรู้ถึงหลักและวิธีการอภิปราย และได้รับการฝึกการ
อภิปรายมาบ้างตามสมควร
3. นักเรียนควรมีประสบการณ์และความรู้รอบตัวบ้าง เพื่อสามารถนำเหตุการณ์
ต่าง ๆ มาเล่าให้เพื่อนฟังได้
4. ควรจัดเวลาในการสอนแต่ละเรื่องให้ต่อเนื่องกันตามเวลาที่ของการจะเป็น
1, 2 หรือมากกว่านั้นก็ได้ แล้วแต่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้แสดง
ความคิดเห็นจนสามารถหาข้อสรุปได้
5. ครูควรเน้นให้นักเรียนเข้าใจว่าการใช้บทบาทสมมติ ไม่ใช่มุ่งที่ความสนุก
สนานเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

1. ควรมีการทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนวิชาอื่น ๆ บ้าง
2. ควรมีการนำเทคนิคในการใช้บทบาทสมมติทุกรูปแบบมาทดลองใช้ เพื่อจะได้
วิเคราะห์ดูว่าเทคนิคใดเหมาะสมกับแนวคิด จุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาใดมากที่สุด

3. ในการวัดผลวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะหมวดศีลธรรม-จริยธรรม ควรมีการวัดทัศนคติค่านิยมสัมพันธและพฤติกรรมนอกเหนือจากการวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
4. ควรมีการติดตามผลระยะยาว เพื่อจะได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงค่านิยมพฤติกรรมของนักเรียน
5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้จำนวนคาบที่เหมาะสมในแต่ละครั้งของการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่สอน โดยใช้บทบาทสมมติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย